

Obnovme správne chápanie ľudských práv

17. júna 2021 ✚ Spoločnosť ✚ Rozhovory

Rozhovor s rektorom univerzity Collegium Intermarium, dr. Tymoteuszom Zychom.



Dr. Tymoteusz Zych

zdroj: wikimedia commons

Maciej PIECZYŃSKI: Collegium Intermarium vzniklo ako odpoveď na krízu akademického života. V čom spočíva táto kríza?

Dr. Tymoteusz ZYCH: Akadémie by sa podľa definície mala zaoberať hľadaním pravdy, snahou o dosiahnutie takých objektívnych hodnôt, ako je dobro a krása. Na mnohých univerzitách sú tieto ciele opúšťané v prospech krajného relativizmu či nihilizmu.

Hovoríte o axiologickej sfére. Týka sa táto kríza aj samotnej vedy, didaktiky?

Áno. Intelektuálna kríza akademického života má pôvod práve v kríze axiológie – v nedostatočnej informovanosti o cieľoch, ktorým univerzita slúži. Problémom je masovosť štúdia a anonymita študentov. To má za následok nedostatok efektívnej spolupráce medzi lektorom a študentom. Chýba aj výučba kritického myslenia. Máme tiež krízu vo výskume. Zároveň sa výskumy opakujú a kopírujú zaužívané schémy a mnohým kľúčovým civilizačným témam sa vôbec nevenuje pozornosť. V mnohých prípadoch je veda zamieňaná s ideológiou.

Určite máte na mysli rodové štúdie...

To je extrémny prípad javu, o ktorom hovorím. V sociálnych a humanitných vedách dominujúca ideológia často bráni výskumu. Zároveň sa akademické prostredie čoraz väčšmi stáva školou, ktorá študentom odovzdáva definitívny stav poznania a predpojaté myšlienkové dogmy, a nie vždy im umožňuje kritickú reflexiu. S istým oneskorením sa k nám dostávajú príznaky krízy, ktorá je na Západe viditeľná už dlhší čas.

V 90. rokoch to bol tzv. Sokalov prípad. Alan Sokal napísal text, ktorý nedával absolútne žiadny zmysel, iba opakoval kalky postmoderného myslenia. V ňom predstavil fiktívnu koncepciu, podľa ktorej by feministická kritika mala viesť k novej interpretácii základov kvantovej fyziky. Článok bol zverejnený v jednom z najprestížnejších vedeckých časopisov v Spojených štátoch a bol prijatý pozitívne, po čom samotný autor

oznámil, že išlo o mystifikáciu. Takéto čosi sa však môže čoskoro stať aj u nás.

Vaši kritici budú pravdepodobne tvrdiť, že hľadanie pravdy univerzitou založenou Ordo Iuris bude hľadaním jednej pravdy, a ľavicová ideológia na univerzitách bude nahradená pravicovou...

To je úplný nezmysel. Chceme sa vrátiť ku klasickým akademickým vzorom. Pamätajme, že prvé univerzity vznikli v stredoveku. Napriek čiernej legende o tejto dobe – spor, diskusia a vedecká debata bez zábran za múrmi univerzity boli neoddeliteľnými súčasťami akademického života, ba dokonca aj povinnosťou lektorov a študentov. Bola to skutočná sloboda prejavu.

Prečo dnes na akademickej pôde dominuje ľavicový svetonázor?

Príčina spočíva v samotnej doktríne neomarxizmu. Herbert Marcuse tvrdil, že skutočná tolerancia je vtedy, keď sú vylúčené falošné alebo nepravdivé názory. Podľa tejto idey sú názory odporujúce neomarxizmu vytlačané za múry univerzity. Toto vytlačanie sprevádza bezohľadnosť ideológov, ktorej osoby zakorenené v klasickom svete hodnôť nie sú schopné porozumieť. Je to stret medzi ľavicovou ideológiou a akademickou slobodou. V prostredí normálnej diskusie bez cenzúry by názory neomarxistov nemali na univerzite šancu uspieť.

Collegium Intermarium má byť vyhňou elít Medzimoria. Máme pod tým rozumieť „pravicových elít“? Je to začiatok pravicového pochodu inštitúciami?

V súvislosti s našou univerzitou by som nepoužíval výrazy „pravicový“ alebo „konzervatívny“. Nedištancujem sa od nich, pretože majú pre mňa pozitívne konotácie, ale sú nejednoznačné a môžu byť nesprávne alebo príliš úzko chápané. Cieľom Collegium Intermarium je predovšetkým prinavrátiť správny význam pojmom ako je „sloboda“, „spoločné dobro“, „právo“. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebné vychovávať ľudí, ktorí myslia kriticky, dokážu odmietnuť dnes prevládajúce dogmy politickej korektnosti a zároveň rešpektujú skúsenosti predchádzajúcich generácií. Kresťanská etika, grécka kultúra, rímske právo – to sú základy našej civilizácie, na ktoré naša univerzita priamo nadväzuje. Predovšetkým však budeme na vysokej úrovni vzdelávať odborníkov v jednotlivých odboroch. Na začiatku hlavne v oblasti práva. Naši absolventi budú mať nielen teoretické vedomosti, ale aj schopnosť kritického myslenia a dôveru vo vlastné schopnosti. Okrem toho budú Poľsko a región Medzimoria vnímať ako subjekt medzinárodných vzťahov, nielen ako zónu cudzích vplyvov.

„Existencia ultrakonzervatívnych univerzít je dobrá. Umožňuje zachovať určité názory a postoje mimo štátneho systému vedy a zároveň týmto kruhom poskytuje slobodu prejavu“ - takto komentoval založenie Collegium Intermarium prof. Michał Bilewicz, psychológ, ktorý sa netají ľavicovými názormi...

Toto tvrdenie dokonale demonštruje zmýšľanie krajnej ľavice. Profesor Bilewicz, možno nechtiac, predstavil krédo svojej komunity. Ukazuje sa, že vedecké schopnosti, inteligencia, úspechy, osobná kultúra, výrečnosť, tvrdá práca – na tom všetkom nezáleží. O príslušnosti k akademickej obci by podľa ľavice mali rozhodovať iba politické názory. Radikálna ľavica vyznáva nadradenosť politiky nad vedou.

Čiže robí presne to, čo vám vyčíta...

Politizácia je problém moderného vysokoškolského vzdelávania, za ktorý zodpovedajú moderní ideológovia extrémnej ľavice. Collegium Intermarium nebude žiadne intelektuálne „geto“, práve naopak. Rovnako ako prvé univerzity, ktoré vznikli pred stáročiami v Padove alebo Bologni, bude naša univerzita miestom integrácie a diskusie rôznych vedeckých komunit.

Prečo „intermarium“? V čom spočíva medzinárodný charakter univerzity?

V prvom rade máme medzinárodné kádre. Na našej univerzite pracujú vynikajúci vedci z rôznych častí sveta, nielen zo strednej Európy. Katedru medzinárodného práva povedie vojvodkyňa Prof. Dr. Ingrid Detter de Frankopan, poradkyňa sv. Jána Pavla II. pre medzinárodné právo. Na čele Katedry štátu a práva bude Dr. Stephen Baskerville s dlhoročnými pracovnými skúsenosťami na európskych a amerických univerzitách. Pridal sa k nám aj rektor Univerzity Mateja Korvína v Budapešti, prof. András Lanczi.

Máme aj lektorov z Bulharska, Ukrajiny, zo Slovenska... Vlajkovou loďou sú naše dva smery. Po prvé, magisterské štúdium práva vedené v poľštine. Po druhé, postgraduálne štúdium International Human Rights Law v anglickom jazyku (LL.M – Master of Laws), na ktoré budeme pozývať študentov zo zahraničia. Toto je prvý projekt tohto typu v tejto časti sveta. V rámci tohto smeru chceme obnoviť správne chápanie ľudských práv, ktoré sa dnes, ako to vystihol Ján Pavol II., mnohí snažia obrátiť proti človeku.

Ak teda študent napríklad bude tvrdiť, že potrat je ľudské právo, bude vylúčený z triedy alebo bude pozvaný na „otvorenú diskusiu“?

Podstatou akadémie je, že možno diskutovať a prezentovať rôzne pohľady. Hranicou je rešpektovanie protivníkov a zásad akademickej kultúry. Iná vec je, že v priebehu štúdia sa takýto študent dozvie, že za súčasného právneho stavu táto téza nie je opodstatnená. Dozvie sa tiež, že neexistujú etické dôvody, aby sa potrat dal označiť za ľudské právo.

Medzimorie je široký a nejednoznačný pojem. Dokonca aj geograficky. Do akej miery bude Collegium Intermarium realizovať túto myšlienku?

Medzimorie to sú pre nás všetky krajiny strednej a východnej Európy, ktoré v mnohých ohľadoch spája spoločný osud – spoločná minulosť cudzej nadvlády, ktorá im neumožňovala harmonický rozvoj a vytvorenie silných inštitúcií. Zároveň nás spája to, že máme korene v tradičnom európskom poriadku. Na jednej strane máme Iniciatívu Trojmorja, na druhej strane – balkánske krajiny, ktoré nie sú členmi EÚ, Ukrajinu či dokonca Bielorusko. Chceme rozšíriť dosah univerzity na Gruzínsko a Arménsko, ktoré sú za tradičnými hranicami Medzimoria.

Collegium Intermarium má byť teda intelektuálnym centrom pre celé Medzimorie?

Budeme sa snažiť, aby sa študenti z týchto krajín zapísali do našich študijných programov, najmä do programu LL.M. Chceli by sme, aby sa naša univerzita stala priestorom pre diskusie a stretnutia vedúcich predstaviteľov Medzimoria, a to tak vo vedeckých, ako aj politických kruhoch. Plánujeme tiež organizovanie seminárov a konferencií venovaných tomu, čo spája náš región v iných krajinách okrem Poľska.

Akým smerom sa bude univerzita vyvíjať?

Predovšetkým chceme rozšíriť počet fakúlt a už v budúcom roku pozvať študentov na štúdium klasickej pedagogiky, klasickej architektúry a manažmentu – ale orientované predovšetkým na riadenie vlastných

firiem, nie na výkon funkcií v strednom manažmente zahraničných subjektov. Možno v budúcnosti otvoríme aj doktorandskú školu. Collegium Intermarium bude nielen vedeckou inštitúciou, ale aj miestom pre seriózny a odvážny vedecký výskum, ktorý sa na iných univerzitách nevykonáva pre nedostatky a ťažkosti pri určovaní cieľa tohto výskumu. Budeme chcieť vytvoriť strategické oblasti, najmä tie, ktoré sú dôležité pre Medzimorie – budovanie jeho významu, subjektivity a hospodárskej sily. Naším cieľom je skoncovať s modelom, v ktorom sme intelektuálne a ekonomicky závislí od iných. Referenčným bodom bol kedysi Východ. Dnes sa často bezmyšlienkovite riadime istými západnými vzormi. Chceme sa vážne zaoberať analýzou práva. Musíme rozumne posudzovať rôzne riešenia používané vo svete a rozumne ich zavádzať u nás, v Poľsku a v ostatných krajinách euro-stredomorskej oblasti. Treba vytvoriť modely, ktoré sú pre nás adekvátne. Vzdelávanie je iba jedna z misií. Collegium Intermarium má byť skutočným intelektuálnym centrom.

© **Všetky práva vyhradené - prevzaté z poľského týždenníka *DoRzeczy*.**

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/obnovme-spravne-chapanie-ludskych-prav/>